

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ**

ATHENS UNIVERSITY
OF ECONOMICS
AND BUSINESS

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΣΤΟΧΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΜΟΡΦΩΝ
ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ/ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗΣ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΕ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΙΔΙΩΣ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ**

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΒΑΓΕΝΑ

ΝΤΟΓΚΑ ΜΑΡΙΝΑ (3160119)

ΑΘΗΝΑ
ΜΑΙΟΣ 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2. Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ/ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗΣ

- 2.1. Ορισμός της κακοποίησης/παρενόχλησης
- 2.2. Τι είναι η διαδικτυακή κακοποίηση/παρενόχληση
- 2.3. Κατηγορίες διαδικτυακής κακοποίησης/παρενόχλησης
- 2.4. Συνέπειες διαδικτυακής κακοποίησης/παρενόχλησης

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ/ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗΣ

- 3.1. Τι είναι ο εκφοβισμός στον κυβερνοχώρο
- 3.2. Τι είναι η συναισθηματική κακοποίηση
- 3.3. Τι είναι οι ψηφιακές καραμέλες και η αποπλάνηση
- 3.4. Τι είναι το sexting
- 3.5. Τι είναι η σεξουαλική κακοποίηση
- 3.6. Τι είναι η σεξουαλική εκμετάλλευση
- 3.7. Τι είναι η παιδική πορνογραφία

4. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ/ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗΣ

- 4.1. Νόμος και εκφοβισμός στον κυβερνοχώρο
- 4.2. Νόμος και συναισθηματική κακοποίηση
- 4.3. Νόμος και αποπλάνηση
- 4.4. Νόμος και sexting
- 4.5. Νόμος για σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση
- 4.6. Νόμος για παιδική πορνογραφία

5. ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

- 5.1. Δράσεις της Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος
- 5.2. Συνολικές υποθέσεις και συλλήψεις

6. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ

- 6.1. Στατιστικά από το INSAFE
- 6.2. Στατιστικά του SafeLine

7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

8. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σεξουαλική κακοποίηση είναι μια από τις σοβαρότερες μορφές καταπάτησης των δικαιωμάτων του παιδιού. Παράλληλα συνιστά παραβίαση του δικαιώματος του παιδιού να μεγαλώνει σε ένα υγιές περιβάλλον απαλλαγμένο από κάθε μορφής βία, το οποίο να του παρέχει ασφάλεια και προστασία.

Νέες τεχνολογίες όπως το Διαδίκτυο, αν και πολύτιμες, μπορούν να θέσουν τα παιδιά σε κίνδυνο εκμετάλλευσης και βλάβης. Το Διαδίκτυο μπορεί να δώσει σε άτομα που ενδιαφέρονται να παρενοχλήσουν ή να εκμεταλλευτούν τα παιδιά ένα νέο μέσο να μοιραστούν πληροφορίες και φαντασιώσεις. Οι νέες τεχνολογίες καθιστούν τα παιδιά πολύ πιο προσβάσιμα σε όσους επιθυμούν να τα κακοποιήσουν.

Η σεξουαλική κακοποίηση/παρενόχληση παιδιού είναι πολύμορφη και πολυδιάστατη. Συνοπτικά, μπορεί να ειπωθεί ότι, κάθε περίπτωση σεξουαλικής κακοποίησης αφορά τη χρησιμοποίηση ενός παιδιού σε μια σεξουαλική δραστηριότητα την οποία, δεδομένης της νοητικής και της ψυχο-συναισθηματικής του ανάπτυξης, δεν μπορεί να κατανοήσει πλήρως, και ως εκ τούτου δεν εννοείται οποιαδήποτε μορφής συναίνεσης από πλευράς του παιδιού για τη συμμετοχή του στη δραστηριότητα. Η σεξουαλική κακοποίηση, διασυνδέεται, τις περισσότερες φορές με κατάχρηση της σχέσης εμπιστοσύνης/ ισχύος ή/και εξάρτησης που έχει το παιδί με το δράστη.

2. Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ/ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗΣ

2.1. Ορισμός της κακοποίησης/παρενόχλησης

Κακοποίηση ονομάζεται η ανάρμοστη μεταχείριση ενός ατόμου για την εκπλήρωση άδικων ή ακατάλληλων σκοπών. Παιδική κακοποίηση ορίζεται ως η σωματική, σεξουαλική ή συναισθηματική κακομεταχείριση ή παραμέληση ενός παιδιού ή παιδιών. Τα είδη της κακοποίησης έχουν τις εξής μορφές: η σωματική ή λεκτική κακοποίηση, ο τραυματισμός, η επίθεση, η παραβίαση, ο βιασμός, οι άδικες πρακτικές, τα εγκλήματα ή άλλα είδη επιθέσεων.

Η παρενόχληση καλύπτει ένα ευρύ φάσμα συμπεριφορών της επιθετικής φύσης. Πιο συγκεκριμένα είναι συμπεριφορά που διαταράσσει ή αναστατώνει, και είναι χαρακτηριστικά επαναλαμβανόμενη. Με τη νομική έννοια, είναι μια συμπεριφορά η οποία φαίνεται να είναι απειλητική ή ενοχλητική. Η σεξουαλική παρενόχληση αφορά τις επίμονες και ανεπιθύμητες σεξουαλικές προτάσεις, όπου τα αποτελέσματα της άρνησης είναι πιθανώς πολύ επιζήμια για το θύμα.

2.2. Τι είναι η διαδικτυακή κακοποίηση/παρενόχληση

Η διαδικτυακή κακοποίηση/παρενόχληση είναι κάθε είδος κακοποίησης/παρενόχλησης που συμβαίνει στο Διαδίκτυο. Μπορεί να συμβεί σε οποιαδήποτε συσκευή είναι συνδεδεμένη στον ιστό, όπως υπολογιστές, tablet και κινητά τηλέφωνα. Και μπορεί να συμβεί οπουδήποτε στο διαδίκτυο, όπως: στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σε εφαρμογές ανταλλαγής μηνυμάτων, μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, διαδικτυακές συνομιλίες, διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια και ιστότοποι ζωντανής ροής.

Τα παιδιά, σε σχέση με τους ενήλικους ενδέχεται να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να πέσουν θύματα διαδικτυακής κακοποίησης από άτομα τα οποία γνωρίζουν ή από ξένους. Μπορεί να είναι μέρος άλλων κακοποιήσεων/παρενόχλησεων που πραγματοποιούνται εκτός σύνδεσης, όπως ο εκφοβισμός ή η αποπλάνηση.

2.3. Κατηγορίες διαδικτυακής κακοποίησης/παρενόχλησης¹

Τα παιδιά και οι νέοι ενδέχεται να αντιμετωπίσουν διαφορετικούς τύπους διαδικτυακής κακοποίησης, πιο συγκεκριμένα:

- Εκφοβισμός στον κυβερνοχώρο (cyberbullying)
- Συναισθηματική κακοποίηση
- Αποπλάνηση
- Sexting
- Σεξουαλική κακοποίηση
- Σεξουαλική εκμετάλλευση
- Παιδική πορνογραφία

2.4. Συνέπειες διαδικτυακής κακοποίησης/παρενόχλησης²

Το φαινόμενο διαδικτυακής κακοποίησης/παρενόχλησης εγκυμονεί σοβαρές επιπτώσεις για την ψυχική υγεία του θύματος. Η αυτοεκτίμηση του ατόμου που υφίσταται διαδικτυακό εκφοβισμό πλήττεται τόσο έντονα που σε μερικές περιπτώσεις το θύμα συνδέεται άμεσα με το αίσθημα της ενοχής και της ντροπής. Γενικά, μπορεί να αναπτύξει προβλήματα ψυχικής υγείας όπως κατάθλιψη και άγχος, διατροφικές διαταραχές, δυσκολία στον ύπνο, έλλειψη συγκέντρωσης, να νιώθει θυμό και ανησυχία. Το άτομο αρχίζει να αναπαράγει αρνητικές σκέψεις, η επίδοση των κοινωνικών του ικανοτήτων μειώνεται σημαντικά, δεν γίνεται αποδεκτός από τους συνομηλίκους του αφού είναι επιφυλακτικός και ύποπτος για τους άλλους.

Κάποιες φορές, κυρίως στην εφηβική ηλικία η αποχή από το σχολείο και από τις παρέες των συνομηλίκων αποτελεί προσωρινό καταφύγιο, ενώ ταυτόχρονα η αυτοκτονία ή ο αυτοτραυματισμός θεωρείται ως η μοναδική λύση. Άτομα που ήταν θύματα έντονης διαδικτυακής κακοποίησης είναι πιθανό στο μέλλον να παρουσιάσουν μεγαλύτερη αστάθεια στις διαπροσωπικές τους σχέσεις, συνοδευόμενη από την κοινωνική απομόνωση, κατάχρηση ναρκωτικών και αλκοόλ, ή ακόμα μπορεί να αναπτύξουν έντονες εγκληματικές συμπεριφορές. Όσον αφορά τη σύνδεση της χρήσης

¹ <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/online-abuse/#types> και <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/edusc/article/viewFile/414/376> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

² <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/online-abuse/#effects>, <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/bullying-and-cyberbullying/#effects>, <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/grooming/#effects>, <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/child-sexual-abuse/#effects> και <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/child-sexual-exploitation/#effects> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

και κυκλοφορίας πορνογραφικού υλικού με τη σεξουαλική κακοποίηση, έχει βρεθεί ότι η έντονη έκθεση συνδέεται με αυξημένη προδιάθεση για βιασμό.

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ/ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗΣ

3.1. Τι είναι εκφοβισμός στον κυβερνοχώρο³

Ο Διαδικτυακός εκφοβισμός ή Κυβερνοεκφοβισμός αποτελεί εξέλιξη του παραδοσιακού εκφοβισμού σε τεχνολογικό επίπεδο, και αφορά οποιαδήποτε πράξη εκφοβισμού, ψυχολογικής κακοποίησης, επιθετικότητας, απειλής, ταπείνωσης, παρενόχλησης, τρομοκρατικής ή αυταρχικής συμπεριφοράς παιδιών, προ εφήβων και εφήβων που πραγματοποιείται μέσω του Διαδικτύου, κινητών τηλεφώνων είτε άλλων ψηφιακών τεχνολογιών από ομηλίκους τους και η οποία επαναλαμβάνεται σε βάθος χρόνου ανά τακτά ή άτακτα χρονικά διαστήματα.

Οι μορφές που μπορεί να πάρει μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε 13 σημεία, τα οποία και εμπίπτουν σε μια από τις 3 μεγάλες κατηγορίες τις δυσφήμισης, της παρενόχλησης και της εξαπάτησης.

- Online harassment: Επανειλημμένη αποστολή προσβλητικών μηνυμάτων.
- Flaming – Ηλεκτρονικές αντιπαλότητες μέσω μηνυμάτων με σκληρή και χυδαία γλώσσα.
- Cyberstalking: Διαδικτυακή παρενόχληση μέσω απειλών πρόκλησης βλάβης ή υπερβολικό εκφοβισμό.
- Cyberthreats: Γενικές δηλώσεις μίσους, οι οποίες συνήθως καθιστούν το συντάκτη της δήλωσης συναισθηματικά αναστατωμένο με ενδεχόμενο να βλάψει τον εαυτό του ή να αυτοκτονήσει.
- Denigration: Αποστολή προς άλλα άτομα επιβλαβών, αναληθών ή σκληρών δηλώσεων σχετικά με ένα πρόσωπο ή δημοσίευση τέτοιου υλικού στο διαδίκτυο με σκοπό τη βλάβη.
- Impersonation: Υιοθέτηση άλλης ταυτότητας και αποστολή επιβλαβούς υλικού με σκοπό τη βλάβη.
- Outing: Αποστολή ή δημοσίευση προσωπικών στοιχείων σχετικά με ένα πρόσωπο που περιέχει ευαίσθητες προσωπικές ή ενοχλητικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης προσωπικών μηνυμάτων ή εικόνων.
- Trickery: Ξεγέλασμα του θύματος με απότοκο την αποκάλυψη μυστικών και ενοχλητικών πληροφοριών για να τα μοιραστεί και ο ίδιος διαδικτυακά.
- Exclusion: Ωμή και σκληρή εξαίρεση ή/και αποβολή κάποιου από ηλεκτρονική ομάδα στο διαδίκτυο

³ <https://kids.kaspersky.com/10-forms-of-cyberbullying/> και https://www.cforks.org/Downloads/cyber_bullying.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

- Bash boards: Διαδικτυακοί πίνακες ανακοινώσεων με πρόστυχες και κακόβουλες δημοσιοποιήσεις μίσους.
- Happy slapping: Προσωπική επίθεση σε ανυποψίαστο θύμα, η οποία και βιντεοσκοπείται ή φωτογραφίζεται και μετά το εν λόγω διανέμεται ηλεκτρονικά (ως φάρσα)
- Text Wars/Attacks: Δημιουργία «συμμορίας» με στοχευμένη αποστολή εκατοντάδων επιβλαβών μηνυμάτων με απότοκο τη συναισθηματική καταπόνηση.
- Online polls: Ψήφισμα επιβλαβών και υποτιμητικών θεμάτων από τους αναγνώστες της εκάστοτε σελίδας.

3.2. Τι είναι συναισθηματική κακοποίηση⁴

Η συναισθηματική κακοποίηση είναι κάθε είδος κακοποίησης που συνεπάγεται με τη συνεχή συναισθηματική κακομεταχείριση ενός παιδιού. Μερικές φορές ονομάζεται ψυχολογική κακοποίηση. Η συναισθηματική κακοποίηση μπορεί να περιλαμβάνει σκόπιμη προσπάθεια να τρομάξει, να ταπεινώσει, να απομονώσει ή να αγνοήσει ένα παιδί. Η συναισθηματική κακοποίηση είναι συχνά μέρος άλλων ειδών κακοποίησης, όπως της διαδικτυακής κακοποίησης, της ενδοοικογενειακής βίας κτλ., πράγμα που σημαίνει ότι μπορεί να είναι δύσκολο να εντοπιστούν τα σημάδια.

Οι μορφές που μπορεί να πάρει η συναισθηματική κακοποίηση περιλαμβάνει:

- Ταπεινωτική ή συνεχής κριτική σε ένα παιδί
- Απειλές, φωνές σε ένα παιδί ή κάλεσμα του ονόματος του
- Κάνοντας το παιδί αντικείμενο αστείων ή χρησιμοποιώντας σαρκασμό για να το βλάψει
- Κατηγορώντας το και κάνοντας το αποδιοπομπαίο τράγο
- Κάνοντας το να πραγματοποιήσει εξευτελιστικές πράξεις
- Μη αναγνώριση της ατομικότητας του ή προσπάθεια ελέγχου της ζωής του
- Πίεση ενός παιδιού πολύ σκληρά
- Έκθεση παιδιού σε ενοχλητικά γεγονότα ή καταστάσεις
- Αδυναμία προώθησης της κοινωνικής ανάπτυξης του
- Το να μην τους επιτρέπεται να έχουν φίλους
- Η επίμονη αγνόηση
- Η απουσία
- Ο χειρισμός ενός παιδιού
- Μη έκφραση θετικών συναισθημάτων ή μη επιβράβευση για τις επιτυχίες του
- Μη εκδήλωση συναισθημάτων σε αλληλεπιδράσεις με ένα παιδί

⁴ <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/emotional-abuse/#what-is> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

3.3. Τι είναι οι ψηφιακές καραμέλες και η αποπλάνηση⁵

Η αποπλάνηση είναι όταν κάποιος χτίζει μια σχέση εμπιστοσύνης και συναισθηματική σχέση με ένα παιδί ή νεαρό άτομο, ώστε να μπορεί να το χειραγωγεί, να το εκμεταλλεύεται και να το κακοποιεί.

Τα παιδιά μπορούν να αποπλανηθούν στο διαδίκτυο, αυτοπροσώπως ή και τα δύο - από έναν ξένο ή κάποιον που γνωρίζουν. Όταν ένα παιδί είναι αποπλανημένο στο διαδίκτυο, οι αποπλανητές ενδέχεται να κρύψουν την ταυτότητα τους χρησιμοποιώντας φωτογραφίες ή βίντεο άλλων ατόμων, συνήθως νεότερων σε ηλικία, έχοντας ως στόχο να κερδίσουν την εμπιστοσύνη ενός "συνομηλίκου" πιο εύκολα. Μπορεί να στοχεύσουν ένα παιδί στο διαδίκτυο ή να επικοινωνήσουν με πολλά παιδιά πολύ γρήγορα και να περιμένουν να ανταποκριθούν.

Η σχέση που δημιουργεί ένας αποπλανητής μπορεί να έχει διαφορετικές μορφές. Αυτό θα μπορούσε να είναι:

- Μια ρομαντική σχέση
- Ως μέντορας
- Ως φιγούρα εξουσίας
- Ως κυρίαρχη και επίμονη φιγούρα

Είτε online είτε προσωπικά, οι αποπλανητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν τακτικές όπως:

- Προσποίηση ότι είναι νεότερης ηλικίας
- Δίνοντας συμβουλές ή δείχνοντας κατανόηση
- Αγοράζοντας δώρα
- Δίνοντας προσοχή
- Παίρνοντας τα σε διακοπές, ταξίδια ή εκδρομές

Οι αποπλανητές θα μπορούσαν επίσης να προσπαθήσουν να απομονώσουν τα παιδιά από τους φίλους και την οικογένειά τους, κάνοντάς τα να αισθάνονται εξαρτώμενα από αυτά και να δώσουν στον αποπλανητή δύναμη και έλεγχο πάνω τους. Μπορεί να χρησιμοποιούν εκβιασμό για να κάνουν το παιδί να αισθάνεται ενοχή και ντροπή ή να εισάγει την ιδέα των «μυστικών» για έλεγχο, τρόπο και εκφοβισμό.

3.4. Τι είναι το sexting⁶

Το sexting είναι όταν κάποιος μοιράζεται σεξουαλικές, γυμνές ή ημίγυμνες εικόνες ή βίντεο του εαυτού του ή άλλων ή στέλνει σεξουαλικά μηνύματα. Είναι διαδικτυακή κακοποίηση εάν ένα παιδί ή νέος πιέζεται ή εξαναγκάζεται να δημιουργήσει ή να στείλει αυτού του είδους εικόνων.

Το sexting είναι ένα πολύ συνηθισμένο φαινόμενο μεταξύ των νέων και ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια με την αυξανόμενη χρήση των κινητών τηλεφώνων και άλλων

⁵ <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/grooming/#what-is> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

⁶ <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/online-abuse/#types> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

μέσων επικοινωνίας. Το sexting όμως μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες στα εμπλεκόμενα άτομα αν δεν προσέξουν τον τρόπο που το χρησιμοποιούν. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου ανήλικα ή ενήλικα άτομα έχουν πάρει μέρος σε sexting και έχουν ανταλλάξει προσωπικές εικόνες δικές τους και πολλές φορές και άλλων χωρίς την συγκατάθεση τους.

3.5. Τι είναι η σεξουαλική κακοποίηση⁷

Όταν ένα παιδί κακοποιείται σεξουαλικά, αναγκάζεται ή εξαπατάται σε σεξουαλικές δραστηριότητες, μπορεί να μην καταλαβαίνει ότι αυτό που συμβαίνει είναι κακοποίηση ή ότι είναι λάθος και μπορεί να φοβάται να το εκμυστηρευτεί σε κάποιον. Η σεξουαλική κακοποίηση μπορεί να συμβεί οπουδήποτε -οποτεδήποτε και μπορεί να συμβεί αυτοπροσώπως ή διαδικτυακά.

Υπάρχουν 2 τύποι σεξουαλικής κακοποίησης η με επαφή και η χωρίς επαφή:

- Η με επαφή είναι όταν ο δράστης έχει φυσική επαφή με ένα παιδί η οποία περιλαμβάνει:
 - Σεξουαλική επαφή οποιουδήποτε μέρους του σώματος του παιδιού, ντυμένο ή και όχι
 - Χρησιμοποιώντας μέρος του σώματος ή αντικείμενο για βιασμό ή διεύδυση
 - Αναγκάζοντας ένα παιδί να συμμετάσχει σε σεξουαλικές δραστηριότητες
 - Κάνοντας το να γδύσει ή να αγγίζει κάποιο άλλο.
 - Ακούμπημα, φιλή και στοματικό σεξ
- Η χωρίς επαφή είναι η κακοποίηση ενός παιδιού χωρίς την ύπαρξη αγγίγματος, η οποία περιλαμβάνει:
 - Προβολή πορνογραφίας
 - Έκθεση ενός παιδιού σε σεξουαλικές πράξεις
 - Κάνοντας του αυνανισμό
 - Αναγκάζοντας το να κάνει, να προβάλλει ή να μοιράζεται εικόνες ή βίντεο κακοποίησης παιδιών
 - Δημιουργία, προβολή ή διανομή εικόνων ή βίντεο κακοποίησης παιδιών
 - Αναγκάζοντας ένα παιδί να συμμετάσχει σε σεξουαλικές δραστηριότητες ή συνομιλίες στο διαδίκτυο ή μέσω κινητών τηλεφώνων

3.6. Τι είναι η σεξουαλική εκμετάλλευση⁸

Η σεξουαλική εκμετάλλευση είναι όταν ένα παιδί ή ένας νεαρός, δωροδοκείται από τον θύτη του με υλικά ή άυλα αγαθά όπως δώρα, ναρκωτικά, χρήματα, ασφάλεια και στοργή, σε αντάλλαγμα με την εκτέλεση σεξουαλικών δραστηριοτήτων.

Μερικές φορές οι κακοποιοί χρησιμοποιούν βία και εκφοβισμό για να φοβίσουν ή να εξαναγκάσουν ένα παιδί να προβεί σε ενέργειες τις οποίες δεν επιθυμεί, κάνοντας

⁷ <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/child-sexual-abuse/#what-is> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

⁸ <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/child-sexual-exploitation/> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

το να νιώσει σαν να μην έχει άλλη επιλογή. Για παράδειγμα μπορεί να του δανείσουν μεγάλα χρηματικά ποσά που γνωρίζουν ότι δεν μπορεί να εξοφλήσει. Ένας κακοποιός θα κερδίσει την εμπιστοσύνη ενός παιδιού ή θα τον ελέγξει μέσω βίας ή εκβιασμού πριν προχωρήσει σε σεξουαλική κακοποίηση.

Όταν ένα παιδί υφίσταται σεξουαλική εκμετάλλευση στο διαδίκτυο, μπορεί να το πείσουν ή να αναγκαστεί να:

- Στείλει ή δημοσιεύσει εικόνες που είναι σεξουαλικά άσεμνες
- Κινηματογραφήσει ή μεταδώσει σεξουαλικές δραστηριότητες
- Πραγματοποιήσει σεξουαλικές συνομιλίες

Όταν ένας δράστης έχει εικόνες, βίντεο ή αντίγραφα συνομιλιών, ενδέχεται να χρησιμοποιήσει απειλές και εκβιασμό για να αναγκάσει ένα νεαρό άτομο να συμμετάσχει σε άλλες σεξουαλικές δραστηριότητες. Μπορούν επίσης να μοιράζονται τις εικόνες και τα βίντεο με άλλους ή να τα κυκλοφορούν στο διαδίκτυο.

Οι συμμορίες χρησιμοποιούν σεξουαλική εκμετάλλευση:

- Για άσκηση δύναμης και ελέγχου
- Για μύηση
- Για χρησιμοποίηση σεξουαλικής βία ως όπλο

Τα παιδιά ή οι νέοι, είναι μέλη των συμμοριών επειδή μπορεί να προσκληθούν σε πάρτι ή σε συγκεντρώσεις με συνομήλικους τους ή μεγαλύτερους τους και να λάβουν από αυτούς ναρκωτικά και αλκοόλ. Μπορεί, όμως, να τους επιτεθούν και να κακοποιηθούν σεξουαλικά από ένα άτομο ή από πολλούς δράστες. Οι σεξουαλικές επιθέσεις και κακοποιήσεις μπορεί να είναι βίαιες, εξευτελιστικές και ταπεινωτικές.

3.7. Τι είναι η παιδική πορνογραφία⁹

Παιδική πορνογραφία θεωρούμε την οπτική απεικόνιση ανήλικου με φανερά σεξουαλική συμπεριφορά. Ο ορισμός περιλαμβάνει εικόνες που έχουν υποστεί επεξεργασία από ηλεκτρονικό υπολογιστή ή και καρτούν. Τα περισσότερα παιδιά στα οποία ανήκουν οι άσεμνες φωτογραφίες που κυκλοφορούν έχουν προηγουμένως κακοποιηθεί.

Η παιδική πορνογραφία έχει τις εξής μορφές:

- Ανήλικος που συμμετέχει σε σεξουαλική δραστηριότητα.
- Άτομο που συμμετέχει σε σεξουαλική δραστηριότητα και προσποιείται ότι είναι ανήλικο.
- Ανήλικο αναπαρίσταται σε ρεαλιστικές εικόνες όπου συμμετέχει σε σεξουαλικές δραστηριότητες.

⁹ <https://www.justice.gov/criminal-ceos/child-pornography> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

4. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η Σύμβαση για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο (Convention on cybercrime), γνωστή και ως Σύμβαση της Βουδαπέστης¹⁰, είναι η πρώτη διεθνής συνθήκη με την οποία επιδιώκεται η αντιμετώπιση του ηλεκτρονικού εγκλήματος μέσω της:

- Δημιουργίας ενός αποτελεσματικού καθεστώτος διεθνούς συνεργασίας
- Βελτίωσης των τεχνικών ερευνών και
- Εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών

Η σύμβαση για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2004. Από τον Μάρτιο του 2020, 65 κράτη έχουν επικυρώσει τη σύμβαση, ανάμεσα σε αυτά και η Ελλάδα η οποία την επικύρωσε το 2016, ενώ 3 ακόμη κράτη έχουν υπογράψει τη σύμβαση αλλά δεν την έχουν επικυρώσει¹¹.

Εν κατακλείδι, δεν υπάρχει ενιαία νομική ρυθμιστική πράξη του διαδικτυακού εκφοβισμού και της παρενόχλησης στο διαδίκτυο για όλα τα κράτη παγκοσμίως ή τουλάχιστον για τα κράτη που έχουν υπογράψει τη Σύμβαση για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ωστόσο είναι σημαντικό να αναφερθούν δύο οδηγίες οι οποίες, ισχύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αφορούν την προστασία προσωπικών δεδομένων και χρησιμοποιούνται στα ζητήματα του διαδικτυακού εκφοβισμού και όλων των ειδών παρενόχλησης στο διαδίκτυο.

1. Η οδηγία που θεσπίστηκε στις 24 Οκτωβρίου 1995 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, σε συντομογραφία **Οδηγία 95/46/EK**¹², για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Η οδηγία αυτή θεσπίζει ένα κανονιστικό πλαίσιο που αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ανεξάρτητου εθνικού οργανισμού για κάθε κράτος επιφορτισμένου με την προστασία των προσωπικών δεδομένων.
2. Η οδηγία που θεσπίστηκε στις 12 Ιουλίου 2002 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο του, σε συντομογραφία **Οδηγία 2002/58/EK**¹³, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η οδηγία αυτή, μετατρέπει τις αρχές που θεσπίστηκαν στην οδηγία 95/46/EK σε συγκεκριμένους κανόνες για τον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.)

Πιο συγκεκριμένα όταν η Ελλάδα επικύρωσε τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το έγκλημα στον Κυβερνοχώρο και του Προσθέτου Πρωτοκόλλου της, σχετικά με την ποινικοποίηση πράξεων ρατσιστικής και ξενοφοβικής φύσης, που διαπράττονται μέσω Συστημάτων Υπολογιστών με τον Νόμο 4411 του 2016 του

¹⁰ <https://www.lawspot.gr/nomikes-pliροφοries/nomothesia/n-4411-2016/symvasi-tis-voydapestis-gia-egklima-ston-kyvernochoro-0> (Τελευταία επίσκεψη 20/04/2020)

¹¹ <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/185/signatures> (Τελευταία επίσκεψη 23/04/2020)

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046> (Τελευταία επίσκεψη 20/04/2020)

¹³ https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/dir_2002_58_el.pdf (Τελευταία επίσκεψη 20/04/2020)

Φυλλαδίου της Εφημερίδας της Κυβέρνησης 142/Α/3-8-2016¹⁴. Αποτέλεσμα αυτού καλύφθηκε μεγάλο κομμάτι της διαδικτυακής κακοποίησης/παρενόχλησης ανηλίκων σε διάφορες διαστάσεις όπως η παιδική πορνογραφία και η πορνεία, και όλες οι μορφές γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης των παιδιών κα. και εφαρμόζεται για όλες τις παρακάτω περιπτώσεις.

4.1. Νόμος και εκφοβισμός στον κυβερνοχώρο

Στην ελληνική νομοθεσία δεν υπάρχει ακόμη ορισμός «cyberbullying», όπως και στις περισσότερες εθνικές νομοθεσίες, ο οποίος να ποινικοποιείται. Ωστόσο, ο τρόπος με τον οποίο εκδηλώνεται, για παράδειγμα ο χλευασμός, η εξύβριση, η ρατσιστική συμπεριφορά σε συνδυασμό με παραβίαση προσωπικών δεδομένων, σαφώς και αποτελεί αδίκημα διωκόμενο ποινικά. Οι τρόποι εκδήλωσης του διαδικτυακού εκφοβισμού συχνά διαφέρουν και ποικίλουν, τις περισσότερες όμως φορές βρίσκουν έρεισμα στην ελληνική νομοθεσία.

Οι υπαίτιοι τέτοιων πράξεων διώκονται ποινικά, ανάλογα με την περίπτωση, τα χαρακτηριστικά και την σοβαρότητα των πράξεων τους και τιμωρούνται λαμβάνοντας υπόψιν τη νομοθεσία τους παρακάτω νόμους, σε περιπτώσεις:

- Προσβολής της προσωπικότητας τιμωρείται από τις διατάξεις των άρθρων 57¹⁵, 59¹⁶ και 60¹⁷ του Αστικού Κώδικα
- Προσβολή προσωπικότητας μέσω οποιοδήποτε διαδικτυακού τόπου (όπως έχει οριστεί με την απόφαση 643 το 2020 δια του τύπου) με το άρθρο 1¹⁸ όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 1178 του 1981
- Προσβολής της τιμής ή εξύβρισης με το άρθρο 361 του Ποινικού Κώδικα, παράγραφοι 1 και 2¹⁹ όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019
- Δυσφήμισης με το άρθρο 362 του Ποινικού Κώδικα²⁰ όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019
- Συκοφαντική δυσφήμιση με το άρθρο 362 του Ποινικού Κώδικα²¹ όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019

¹⁴ <https://www.e-nomothesia.gr/kat-nomothesia-genikou-endiapherontos/nomos-4411-2016.html> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

¹⁵ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/astikos-kodikas/arthro-57-astikos-kodikas-dikaioma-stin-prosopikotita> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

¹⁶ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/astikos-kodikas/arthro-59-astikos-kodikas-ikanopoiisi-ithikis-vlavis> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

¹⁷ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/astikos-kodikas/arthro-60-astikos-kodikas-dikaioma-sta-proionta-tis> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

¹⁸ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-1178-1981/arthro-monon-nomos-1178-1981> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

¹⁹ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4619-2019/arthro-361-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019-exyvrisi> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

²⁰ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4619-2019/arthro-362-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019-dysfimisi> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

²¹ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/pk/arthro-363-poinikos-kodikas-sykofantiki-dysfimisi> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

- Προσβολής γενετήσιας αξιοπρέπειας με το άρθρο 337 του Ποινικού Κώδικα, παράγραφοι 1, 2 και 3 όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019, εν συντομία Ν. 4619/2019 Α.337ΠΚ²², πάρ.1,2,3
- Απειλής πρόκλησης βλάβης με το άρθρο 333 του Ποινικού Κώδικα, παράγραφοι 1 και 2 όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019, εν συντομία Ν.4619/2019 Α.333ΠΚ²³, πάρ.1,2
- Αποπλάνησης παιδιού με το άρθρο 339 του Ποινικού Κώδικα, παράγραφοι 1 και 3 όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019, εν συντομία Ν.4619/2019 Α.339ΠΚ²⁴, πάρ.1,3
- Έκθεσης με το άρθρο 306 του Ποινικού Κώδικα, παράγραφοι 1 και 2 όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019, εν συντομία Ν.4619/2019 Α.306ΠΚ²⁵, πάρ.1,2
- Ρατσιστικής συμπεριφοράς με το Φυλλάδιο της Εφημερίδας της Κυβέρνησης 142/Α/3-8-2016²⁶ με τον Νόμο 4411 του 2016
- Πρόκλησης σωματικής ή ψυχολογικής κάκωσης ή βλάβης με το άρθρο 312 του Ποινικού Κώδικα, παράγραφοι 1,3 και 4 όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019, εν συντομία Ν.4619/2019 Α.312Π.Κ²⁷, πάρ.1,3,4
- Ενήλικας κάνει προτάσεις/εξιστορεί/απεικονίζει/παρουσιάζει γενετήσιες πράξεις με/σε ανήλικο με το άρθρο 342 του Ποινικού Κώδικα, παράγραφο 2 όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019, εν συντομία Ν.4619/2019 Α.342ΠΚ²⁸, πάρ.2
- Δημοσίευσης προσωπικών δεδομένων με το άρθρο 38 όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019, εν συντομία Ν.4624/2019 Α.38²⁹
- Καταγραφής ήχου ή βίντεο με το άρθρο 370Α του Ποινικού Κώδικα όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019, εν συντομία Ν.4624/2019 Α.370Α ΠΚ³⁰
- Πρόκληση ψυχικών βασανιστηρίων έντονου πόνου ή δοκιμασίας (σχετικά με την κύρωση του καταστατικού του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου), με το άρθρο 7,

²²<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4619-2019/arthro-337-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019-prosvoli-tis> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

²³<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4619-2019/arthro-333-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019-apeili> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

²⁴<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4619-2019/arthro-339-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019-genetisies> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

²⁵<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/pk/arthro-306-poinikos-kodikas-ekthesi> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

²⁶<https://www.e-nomothesia.gr/kat-nomothesia-genikou-endiapherontos/nomos-4411-2016.html> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

²⁷<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4619-2019/arthro-312-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019-somatiki> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

²⁸<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4619-2019/arthro-342-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019-katahrisi> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

²⁹<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4624-2019/arthro-38-nomos-4624-2019-poinikes-kyroseis> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

³⁰<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/pk/arthro-370a-poinikos-kodikas-paraviasitoy-aporritoy-tis> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

παράγραφο 1στ όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 3003 του 2002, εν συντομία Ν.3003/2002 Α.7 Κ³¹, παρ.1στ

- Πλαστογραφίας με το άρθρο 216³² του Ποινικού Κώδικα όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019, εν συντομία Ν.4619/2019 Α.216 ΠΚ
- Ψευδές όνομα ή ψευδείς ιδιότητες με το άρθρο 76³³ του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας όπως αναθεωρήθηκε με το Νόμο 4620 του 2019, εν συντομία Ν.4620/2019 Α.76 ΚΠΔ
- Υφαρπαγή ψευδούς βεβαίωσης με το άρθρο 220³⁴ του Ποινικού Κώδικα όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019, εν συντομία Ν.4619/2019 Α.220 ΠΚ

4.2. Νόμος και διαδικτυακή συναισθηματική κακοποίηση

Η συναισθηματική κακοποίηση παίζει συχνά ρόλο σε πολλές περιπτώσεις οικογενειακού δικαίου. Συνοδεύεται με όλους τους τρόπους κακοποίησης/παρενόχλησης διαδικτυακά ή είναι αποτέλεσμα αυτών. Ένας κύκλος κακοποίησης μπορεί να υπάρχει για μεγάλα χρονικά διαστήματα, με αποτέλεσμα συναισθηματική βλάβη ή ψυχολογική ανισορροπία στο θύμα.

Η σοβαρότητα της συναισθηματικής κακοποίησης κατηγοριοποιείται ανάλογα με το βαθμό της κακόβουλης πρόθεσης και την πιθανότητα συναισθηματικής βλάβης :

1. Ήπια: χωρίς κακόβουλη πρόθεση. Χωρίς άμεσο κίνδυνο συναισθηματικής βλάβης. Η διαχείριση της περιλαμβάνει οικογενειακή θεραπεία, εκπαίδευση δεξιοτήτων στην ανατροφή των παιδιών και υποστηρικτική θεραπεία για το παιδί .
2. Μέτρια: Πρόκληση με δόλο ή επικείμενη πιθανότητα συναισθηματικής βλάβης, αλλά όχι και τα δύο . Συνιστάται οικογενειακή και διαπροσωπική θεραπεία.
3. Σοβαρή: Συναισθηματική βλάβη που προκλήθηκε με κακόβουλη πρόθεση. Εκτός από την ατομική και οικογενειακή θεραπεία , η απομάκρυνση του παιδιού από το σπίτι μπορεί να είναι απαραίτητη.

Λαμβάνονται υπόψιν οι νόμοι που ήδη έχουν αναφερθεί καθώς και στη περίπτωση:

- Εξώθησης ή παράσυρσης για συμμετοχή σε πορνογραφικές παραστάσεις με το άρθρο 348ΓΠΚ, παράγραφοι 1, 2 και 3 όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019, εν συντομία Ν.4619/2019 Α.348ΓΠΚ³⁵, παρ.1,2,3

³¹ <https://www.lawspot.gr/nomikes-pliροφοries/nomothesia/n-3003-2002/arthro-7-nomos-3003-2002> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

³² <https://www.lawspot.gr/nomikes-pliροφοries/nomothesia/n-4619-2019/arthro-216-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019-plastografia> (τελευταία πρόσβαση στις 15.5.2020)

³³ <https://www.lawspot.gr/nomikes-pliροφοries/nomothesia/kpd/arthro-76-kodikas-poinikis-dikonomias-pseydes-onoma-i-pseydeis> (τελευταία πρόσβαση στις 15.5.2020)

³⁴ <https://www.lawspot.gr/nomikes-pliροφοries/nomothesia/pk/arthro-220-poinikos-kodikas-v-yfarpagi-pseydoys-vevaiosis> (τελευταία πρόσβαση στις 15.5.2020)

³⁵ <https://www.lawspot.gr/nomikes-pliροφοries/nomothesia/n-4619-2019/arthro-348g-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

4.3. Νόμος και διαδικτυακή αποπλάνηση

Λαμβάνονται υπόψιν οι νόμοι που ήδη έχουν αναφερθεί καθώς και στη περίπτωση:

- Προσέλκυση ανηλίκων μέσω πληροφοριακών συστημάτων για γενετήσιους λόγους με το άρθρο 348B του Ποινικού Κώδικα όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019, εν συντομία Ν.4619/2019 Α.348ΒΠ.Κ.³⁶

4.4. Νόμος και sexting

Στην Ευρωπαϊκή νομοθεσία και κατά συνέπεια και στην Ελλάδα δεν έχει θεσπιστεί συγκεκριμένος νόμος ο οποίος να ποινικοποιεί το sexting, ωστόσο το οπτικό-ακουστικό αυτό υλικό παραβιάζει τους εξής νόμους που έχουν θεσπιστεί στην Ελλάδα:

Τους νόμους περί παιδικής πορνογραφίας (Νόμος 4619 του 2019 στο άρθρο 348Α του Ποινικού Κώδικα ,παράγραφοι 1,2,3,4,5 και 6, όπως εδώ), προσωπικών δεδομένων (Νόμος 2472 του 1997³⁷) και εξαναγκασμός σε πορνεία (Νόμο 3003 του 2002 άρθρο 7 παράγραφο 1ζ³⁸), διότι η γνωστοποίηση σε τρίτους μηνυμάτων ή φωτογραφιών σεξουαλικού περιεχομένου που αφορούν σε ανήλικους είναι μία πολύ σοβαρή συμπεριφορά που μπορεί, κατά περίπτωση, να υπαχθεί στη νομοθεσία που απαγορεύει τη συλλογή και επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων ή ακόμη και να συνιστά αδίκημα σχετικό με παιδική πορνογραφία. Θα μπορούσαν και ανάλογα τη περίπτωση να εφαρμοστούν και άλλοι νόμοι που ήδη έχουν αναφερθεί παραπάνω.

4.5. Νόμος για σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση

Η σεξουαλική κακοποίηση, και η σεξουαλική εκμετάλλευση συμπεριλαμβανομένης της παιδικής πορνογραφίας (η οποία αναλύεται εκτενέστερα παρακάτω) είναι ιδιαίτερα σκληρό έγκλημα και συνιστά σοβαρές παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Τα θύματα κακοποίησης/εκμετάλλευσης πρέπει να έχουν ειδική προστασία και φροντίδα.

Για αυτόν τον λόγο μετά από πρόταση που υπέβαλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Μάρτιο του 2010, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσισαν στις 13 Δεκεμβρίου 2011 να ψηφίσουν την **ΟΔΗΓΙΑ 2011/93/ΕΕ**³⁹ για την καταπολέμηση τόσο της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών όσο και την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας. Η οδηγία αυτή διευκολύνει την καταπολέμηση των εγκλημάτων εναντίον παιδιών, δίνει στα θύματα ευκολότερη πρόσβαση σε ένδικα μέσα και

³⁶ <https://www.lawspot.gr/nomikes-pliροφοries/nomothesia/pk/arthro-348v-poinikos-kodikas-proselkysi-paidion-gia-genetisioys> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

³⁷ <https://www.lawspot.gr/nomikes-pliροφοries/nomothesia/nomos-2472-1997> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

³⁸ <https://www.lawspot.gr/nomikes-pliροφοries/nomothesia/n-3003-2002/arthro-7-nomos-3003-2002> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

³⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0093&from=el> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

περιλαμβάνει μέτρα για την αποφυγή συμμετοχής πρόσθετων τραυμάτων σε ποινικές διαδικασίες. Πιο ειδικά, στις περιπτώσεις χωρίς επαφή που αντιστοιχούν στην διαδικτυακή σεξουαλική κακοποίηση μπορούν να ληφθούν υπόψη όλοι οι προηγούμενοι νόμοι που έχουν αναφερθεί (με κάποιες εξαιρέσεις βέβαια).

4.6. Νόμος για παιδική πορνογραφία

Η παιδική πορνογραφία μαστίζει στις μέρες μας καθώς το διαδίκτυο έχει δώσει στους παιδόφιλους την δυνατότητα ανταλλαγής/δημιουργίας και εύρεσης πορνογραφικού υλικού ευκολότερα συγκριτικά με το παρελθόν. Στην Ελλάδα για την έννοια του πορνογραφικού υλικού ισχύει ο γενικός ορισμός του ειδικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Ειδικότερα, το πορνογραφικό υλικό μπορεί να διακριθεί σε δύο κατηγορίες:

1. Σκληρής μορφής, όπου στην περίπτωση αυτή ο ανήλικος απεικονίζεται να συμμετέχει σε πραγματικές ή προσποιητές ή εικονικές σεξουαλικές δραστηριότητες, μόνος ή με άλλα άτομα, ενώ σκληρό πορνογραφικό υλικό θεωρείται και όταν απεικονίζονται με τρόπο χυδαίο μέρη του σώματός του.
2. Ελαφριάς μορφής, όπου στην περίπτωση αυτή απεικονίζονται ερωτικής φύσεως εικόνες του ανηλίκου, είτε είναι γυμνός είτε όχι.

Και στις δύο περιπτώσεις οι θύτες διώκονται ποινικά και τιμωρούνται ανάλογα με την σοβαρότητα των πράξεων τους λαμβάνοντας υπόψη τους νόμους, οι οποίοι αναφέρονται στις εξής περιπτώσεις:

- Πορνογραφία ανηλίκων με το άρθρο 348Α του Ποινικού Κώδικα ,παράγραφοι 1,2,3,4,5 και 6⁴⁰ όπως αυτό αναθεωρήθηκε με τον Νόμο 4619 του 2019
- Προσέλκυση ανηλίκων μέσω πληροφοριακών συστημάτων για γενετήσιους λόγους με τον Ν.4619/2019 Α.348ΒΠ.Κ (όπως εδώ)
- Εξώθηση ή παράσυρση ανηλίκων για συμμετοχή σε πορνογραφικές παραστάσεις με τον Ν.4619/2019 Α.348ΓΠΚ, παρ.1,2,3 (όπως εδώ)

Ένα από τα σημαντικότερα βήματα για την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας στην Ελλάδα ήταν το ότι με το Ν. 3666/2008 προστέθηκε το έγκλημα της διακίνησης παιδικής πορνογραφίας στις περιπτώσεις άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών (άρθρο 4 παρ. 1 εδ. α' του Ν. 2225/1994). Με βάση αυτή τη ρύθμιση πλέον η Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος έχει τη δυνατότητα να παρέμβει, να βρει στοιχεία και εν τέλει να συλλάβει τους διαπράττοντες του εγκλήματος.

⁴⁰ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4619-2019/arthro-348a-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019-pornografia> (τελευταία πρόσβαση στις 24.4.2020)

5. ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ⁴¹

5.1. Δράσεις της Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος

Η Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Ελληνικής Αστυνομίας, κατά το έτος 2019 ανέπτυξε πλήθος δράσεων αφενός στον τομέα της δίωξης των εγκλημάτων που διαπράττονται μέσω διαδικτύου ή με τη χρήση αυτού και αφετέρου στον τομέα της πρόληψης και ενημέρωσης των πολιτών για ζητήματα ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο.

Ιδιαίτερα επιτυχημένη είναι η λειτουργία του Κέντρου Διαχείρισης Διαδικτυακού Κινδύνου “Cyber Alert”, που λειτουργεί σε 24ωρη βάση, όπου εξειδικευμένοι αστυνομικοί διαχειρίζονται καταγγελίες των πολιτών που λαμβάνουν μέσω:

- του τηλεφωνικού αριθμού 11188,
- μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη θυρίδα ccu@cybercrimeunit.gov.gr των ψηφιακών εφαρμογών για φορητές συσκευές “Cyberkid” και “Feel Safe” και
- της διαδικτυακής πύλης, <http://portal.astynomia.gr>, της Ελληνικής Αστυνομίας, όπου πολίτες, επιχειρήσεις και φορείς έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν καταγγελίες - αιτήσεις Ηλεκτρονικού Εγκλήματος

Καλώντας το παραπάνω πενταψήφιο αριθμό ακούει ένα διαδραστικό ηχητικό μήνυμα ο πολίτης όπου ενημερώνεται πως να επιλύσει το πρόβλημα για το οποίο κάλεσε αυτοματοποιημένα, είτε ακολουθώντας οδηγίες αναρτημένες στη ιστοσελίδα www.cyberalert.gr της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, είτε υποβάλλοντας ηλεκτρονικά την καταγγελία του με έναν από τους παραπάνω τρόπους. Επιπρόσθετα, δίνεται η δυνατότητα στον καλούντα να συνομιλήσει απευθείας με εξειδικευμένο αστυνομικό της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος.

5.2. Συνολικές υποθέσεις και συλλήψεις

Ο συνολικός αριθμός νέων υποθέσεων που χειρίστηκε η Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος το έτος 2019 ανήλθε σε 5.187 όπου μόλις τα 329 αφορούσαν πορνογραφία ανηλίκων και σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων μέσω διαδικτύου. Επίσης, στο πλαίσιο της διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας (Interpol, Europol, SIRENE), η Διεύθυνση διαχειρίστηκε 1.268 αιτήματα συνεργασίας.

Τα αιτήματα αφορούσαν περιπτώσεις διακρατικών αστυνομικών ερευνών, που είχαν ως αντικείμενο κακουργηματικού χαρακτήρα ηλεκτρονικά εγκλήματα και αφορούσαν σε πορνογραφία ανηλίκων, διαδικτυακές απάτες κτλ..

Συνελήφθησαν συνολικά 39 άτομα όπου μόλις 27 αφορούσαν πορνογραφία ανηλίκων.

Αδίκημα	Συνληφθέντες
Διεξαγωγή τυχρών πονηριών	2
Νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας	3
Απάτη/Απάτη με υπολογιστή	1
Πορνογραφία ανηλίκων	27
Νομοθεσία περί προσωπικών δεδομένων	2
Περί εξαρτησιογόνων ουσιών	1
Διακίνηση φαρμακευτικών σκευασμάτων	1
Περί αρχαιοτήτων	1
Περί όπλων, εκρηκτικών	1
ΣΥΝΟΛΟ 39	

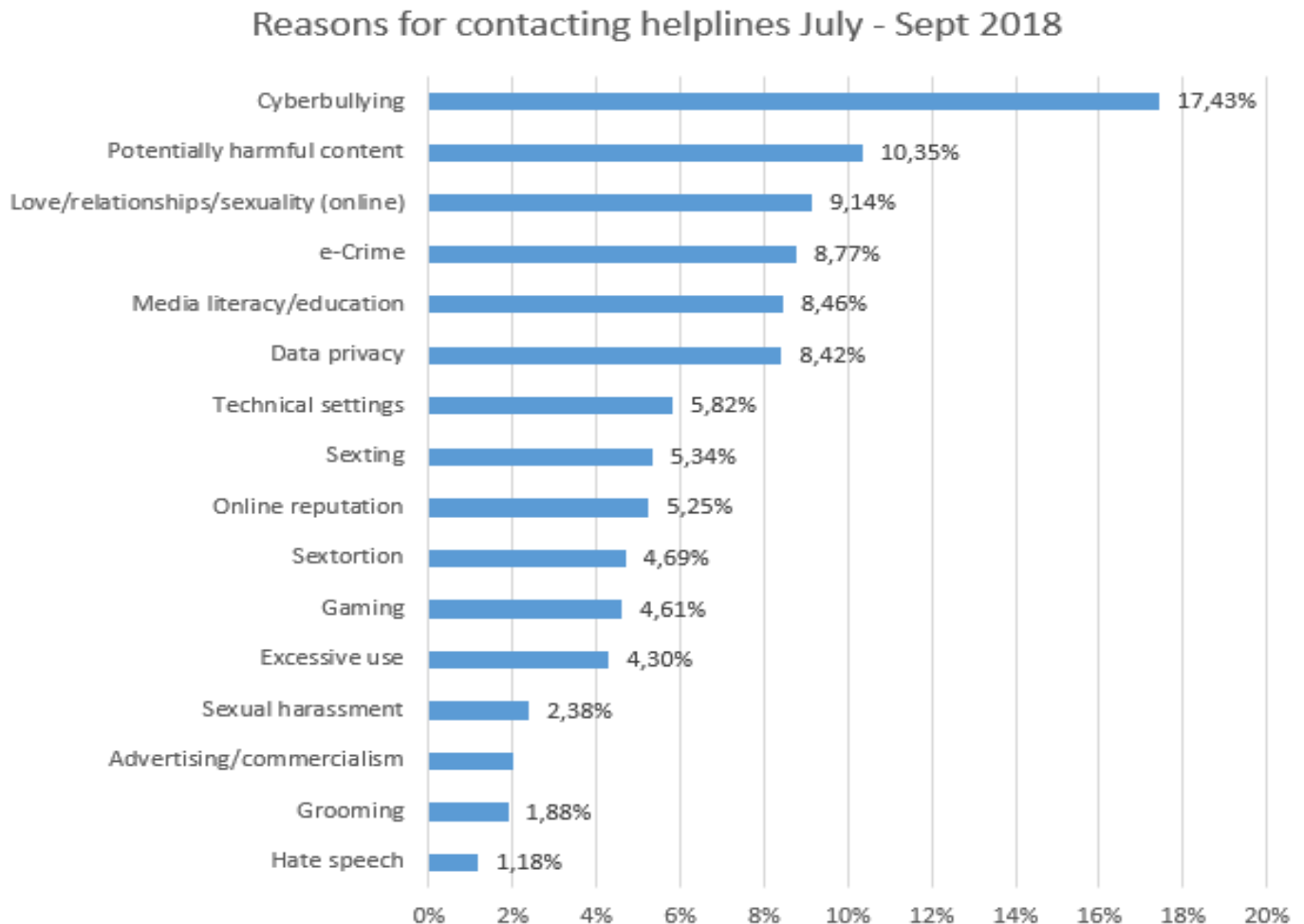
41

http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&lang=%27..%27&perform=view&id=93706&Itemid=2425&lang= (τελευταία πρόσβαση στις 30.5.2020)

6. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ

6.1. Στατιστικά από το INSAFE⁴²

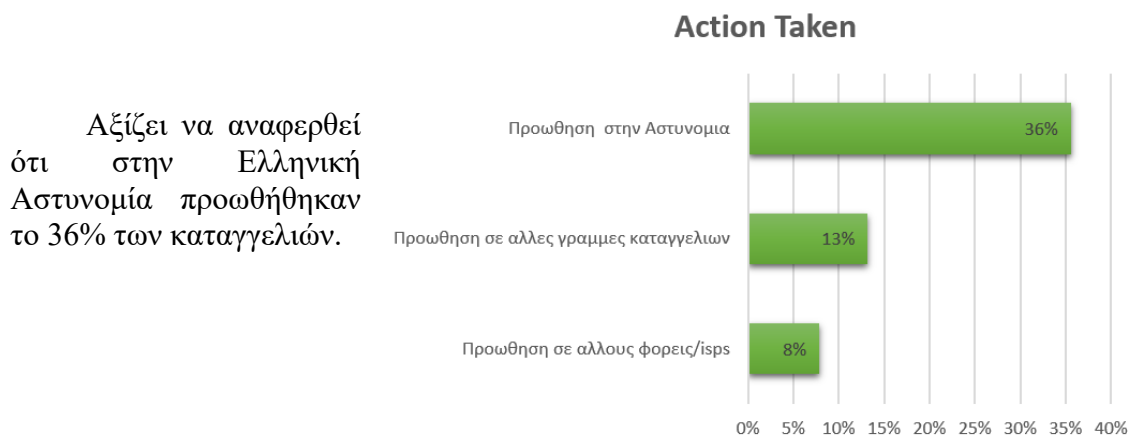
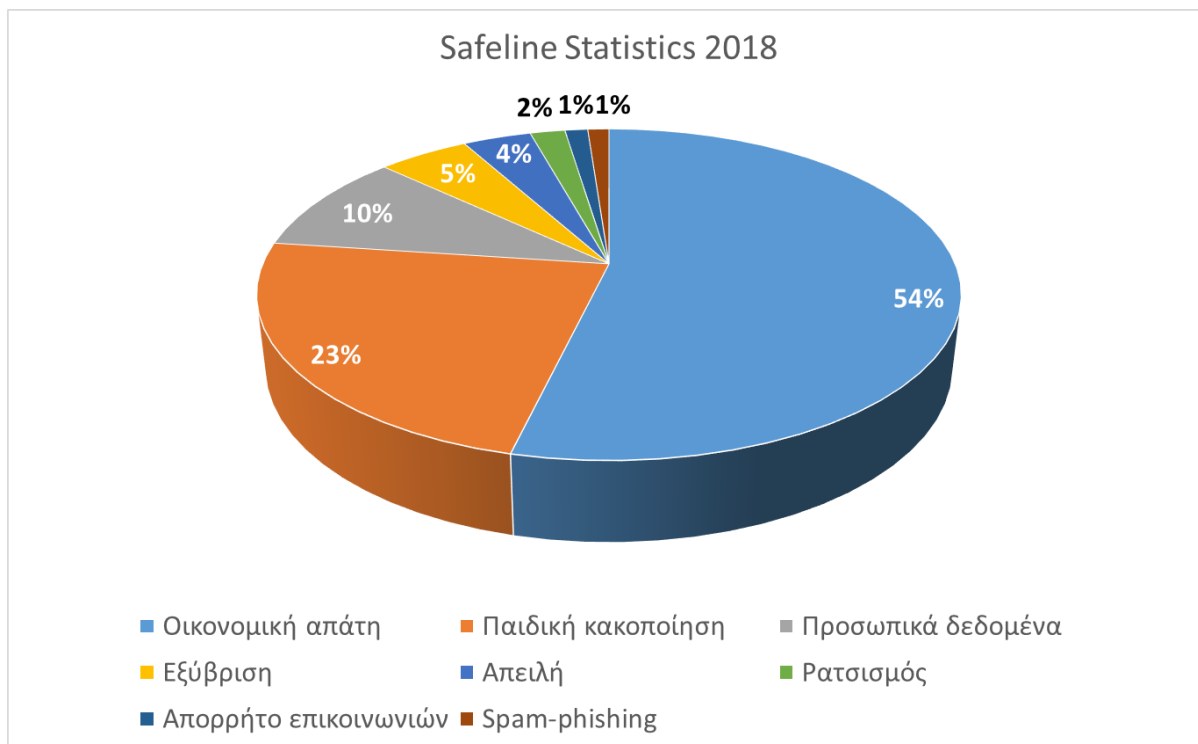
Σε έρευνα από τις γραμμές βοήθειας του INSAFE για το διάστημα Ιούλιος – Σεπτέμβριος του 2018, όπου έλαβε 10.169 κλήσεις που αφορούσαν θέματα σχετικά με τη χρήση του διαδικτύου. Το 65% των κλήσεων προήλθε από τους ίδιους τους έφηβους ενώ το 13% από παιδιά ηλικίας 5-11 ετών. Τα αποτελέσματα το στατιστικών φαίνονται στο διάγραμμα:

⁴² <https://saferinternet4kids.gr/nea/%CF%84%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%AF%CF%87%CE%BD%CE%BF%CF%85%CE%BD-%CF%84%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%B9%CE%BF/> (τελευταία πρόσβαση στις 30.5.2020)

6.2. Στατιστικά του SafeLine⁴³

Στο σύνολο 4591 καταγγελίες για παράνομο περιεχόμενο ή παράνομη δραστηριότητα στο διαδίκτυο έλαβε κατά τη διάρκεια του 2018 η SafeLine και έβγαλε τα εξής στατιστικά:

⁴³ <http://www.safeline.gr/node/673> (τελευταία πρόσβαση στις 30.5.2020)

7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι μορφές κακοποίησης και παρενόχλησης είναι δυστυχώς πολλές και παραμένουν μια ανοιχτή πληγή (και) για την κοινωνία. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά, καλείται, η κοινωνία των ενηλίκων, να ενεργήσει, με την ωριμότητα που επιβάλλουν οι περιστάσεις. Είναι υποχρέωση όλων να απαιτηθούν αυστηρότερες τιμωρίες για τους θύτες, πιστή εφαρμογή της νομοθεσίας και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων πρόληψης και πάταξης του εγκλήματος από την αστυνομία.

Παράλληλα, υπάρχει η ευθύνη όλων προκειμένου η πολιτεία να διασφαλίζει πρόσβαση σε κάθε παιδί σε μια περιεκτική και ολοκληρωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση. Η ευθύνη, λοιπόν, είναι να ενδυναμωθούν τα παιδιά και, ταυτόχρονα, να οικοδομηθεί μια παιδοκεντρική κοινωνία που θα σέβεται και θα τιμά τα δικαιώματά τους. Αυτή είναι η καλύτερη δυνατή επιλογή προκειμένου να καταπολεμηθεί η παιδική κακοποίηση/παρενόχληση.

8. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία έχει θέμα «Καταγραφή και ανάλυση πιθανών μορφών κακοποίησης/παρενόχλησης ενός παιδιού με ηλεκτρονικά μέσα και ιδίως μέσω διαδικτύου».

Είναι σημαντικό, πριν αναφερθούν εκτενέστερα τα περιεχόμενα των κεφαλαίων να σημειωθεί ότι η παιδική κακοποίηση/ παρενόχληση υπήρχε πολύ πριν εμφανιστεί το διαδίκτυο, ωστόσο το διαδίκτυο επιδείνωσε την κατάσταση καθώς, τόσο η ανωνυμία των ατόμων που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο όσο και η τεράστια γκάμα παράνομων ιστοσελίδων και εφαρμογών, έδωσαν την δυνατότητα στους θύτες να βρίσκουν και να εκμεταλλεύονται πιο εύκολα τα «θηράματα» τους.

Για αυτόν τον λόγο αναλύεται η γενική έννοια της διαδικτυακής κακοποίησης/παρενόχλησης ενός παιδιού, οι κατηγορίες στις οποίες μπορεί να χωριστεί το φαινόμενο αυτό και το νομοθετικό πλαίσιο το οποίο έχει θεσπιστεί στην Ελλάδα για την αντιμετώπιση τέτοιων πράξεων. Πιο συγκεκριμένα:

Αναλύεται το κεφάλαιο «Ο κόσμος της διαδικτυακής κακοποίησης/παρενόχλησης» όπου ορίζεται η απλή και η διαδικτυακή κακοποίησης/παρενόχλησης, οι κατηγορίες που υπάρχουν και οι συνέπειες του φαινομένου στο θύμα και στον θύτη.

Έπειτα το κεφάλαιο «Ανάλυση κατηγοριών διαδικτυακής κακοποίησης/παρενόχλησης» αναλύονται εκτενέστερα οι επτά διαφορετικές κατηγορίες του φαινομένου.

Ακολουθεί το κεφάλαιο «Νομικό πλαίσιο διαδικτυακής κακοποίησης/παρενόχλησης» αναλύεται η νομοθεσία της Ελλάδας που ισχύει για κάθε κατηγορία.

Μετέπειτα το κεφάλαιο «Ρόλος της Ελληνικής Αστυνομίας» και τέλος αναφέρονται στατιστικά του 2018 πάνω στο θέμα.